

**STATSRÅDETS BESLUT MED ANLEDNING AV POSIVA OY:S ANSÖKAN OM ETT
TILLSTÅND ENLIGT 18 § I KÄRNENERGILAGEN ATT FÅ UPPFÖRA EN INKAPSLINGS-
OCH SLUTFÖRVARINGSANLÄGGNING PÅ OLKILUOTO I EURAÅMINNE**

Ansökan

Posiva Oy (nedan Posiva eller sökanden) har i sin ansökan daterad 31.12.2012 anhållit om ett tillstånd enligt 18 § i kärnenergilagen (990/1987) att få uppföra ett anläggningskomplex som består av en inkapslings- och slutförvaringsanläggning på den planerade förläggningsplatsen på Olkiluoto i Euraåminne kommun. I anslutning till slutförvaringsanläggningen byggs också utrymmen för slutförvaring av det radioaktiva drift- och avvecklingsavfall som uppkommer i samband med slutförvaringsverksamheten.

Posiva meddelade i sitt brev daterat 2.7.2015 om sådana förändringar i förhållandena som påverkar ansökan om tillstånd att få uppföra anläggningen. Det positiva principbeslut som Posiva erhållit den 6 maj 2010 och som gällde uppförande av slutförvaringsanläggningen utbyggd med tanke på slutförvaringen av det använda kärnbränsle som uppkommer vid kraftverksenheten OL4 upphörde att gälla den 30 juni 2015, eftersom Teollisuuden Voima Oyj beslutade att inte ansöka om tillstånd att få uppföra kärnkraftverksenheten OL4. Posiva föreslog samtidigt att det använda kärnbränslet från kärnkraftverksenheten OL4 på grund av de förändrade förhållandena inte ska beaktas och att ansökan om att få uppföra anläggningen i övrigt ska förbli i kraft.

På begäran av arbets- och näringsministeriet preciserade Posiva i sitt brev daterat 11.8.2015 tidtabellen för byggandet av inkapslings- och slutförvaringsanläggningen, projektets övergripande tidtabell och de planeringslösningar som Strålsäkerhetscentralen skulle få godkänna. Posiva lämnade några kompletterande uppgifter och motiveringar i ett brev daterat 28.10.2015.

Mängden använt kärnbränsle som ska slutförvaras får enligt statsrådets principbeslut motsvara högst 6500 ton uran och omfatta det använda kärnbränsle som uppkommer vid driften av Teollisuuden Voima Oyj:s tre och Fortum Power and Heat Oy:s två kärnkraftverksenheter.

Anläggningskomplexet består av en inkapslingsanläggning som byggs ovan jord och en slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle som bryts djupt ner i berggrunden samt ett separat utrymme i anslutning till det sistnämnda som är avsett för sådant låg- och medelaktivt avfall som uppkommer i samband med slutförvaringsverksamheten. I inkapslings- och slutförvaringsanläggningen byggs det också utrymmen för tillfällig lagring av slutna slutförvaringskapslar som innehåller använt kärnbränsle. Till slutförvaringsutrymmet leder från marknivån en infartstunnel och vertikala schakt med tanke på ventilation, persontrafik och flyttning av kapslar.

Det använda kärnbränslet förpackas i slutförvaringskapslarna i inkapslingsanläggningen. Kapslarna placeras för slutlig förvaring i en slutförvaringsanläggning som bryts djupt ner i berget där det finns utrymmen för slutförvaring av kärnbränsle samt

en separat slutförvaringshall för slutförvaring av låg- och medelaktivt drift- och avvecklingsavfall. Slutförvaringsutrymmena omfattar centrala tunnlar från vilka slutförvaringstunnlarna förgrenar sig. Kapslarna kan placeras i de slutförvaringshål som borrar i golvet på tunnlar. Ett annat alternativ är att kapslarna placeras horisontellt i långa slutförvaringstunnlar som borrar utgående från den centrala tunneln. I var och en av dessa kan flera kapslar placeras efter varandra.

Byggnadsfärdighet nås enligt den nuvarande uppfattningen mot slutet av år 2016. Avsikten är att slutförvaringsprojektet fortsätter under åren 2016–2018 genom brytningar som omfattar brytningen av inkapslingsanläggningens botten, slutförvaringsanläggningens kapselschakt och tillfartsförbindelserna. Enligt planerna ska brytningen av kapselschaktet påbörjas under 2017.

Inkapslingsanläggningen uppförs så att den är driftfärdig. Slutförvaringsutrymmena ska byggas i etapper. Inkapslings- och slutförvaringsanläggningen ska enligt planerna kunna tas i drift omkring år 2023 och vara i drift i cirka 100 år.

I ansökningsmaterialet har inkluderats utredningar av sådana underjordiska forskningsutrymmen (s.k. ONKALO) och deras hjälputrymmen som byggs ovan jord och som ska anslutas till inkapslings- och slutförvaringskomplexet, vilka ska byggas på basis av principbeslutet från år 2000. Den kommande användningen av dessa utrymmen som en del av slutförvaringsanläggningen förutsätter att byggandet sker och övervakas i enlighet med de förfaranden som anges i kärnenergilagen.

Posiva är byggherre vid byggandet. Posiva utnyttjar den erfarenhet som dess ägare, Teollisuuden Voima Oyj och Fortum Power and Heat Oy har skaffat, särskilt vid byggandet, driften och underhållet av inkapslings- och slutförvaringsanläggningen samt vid anläggningskonstruktionen. Vid planeringen av anläggningen och slutförvaringsverksamheterna samt vid motiveringen av säkerheten anlitas också många andra kända ingenjörbyråer och forskningsinstitut t.ex. Pöyry Oy, Saanio & Riekkola Oy och Teknologiska forskningscentralen VTT Oy. Samarbetet och informationsutbytet med internationella aktörer inom branschen, såsom det svenska bolaget Svensk Kärnbränslehantering Ab:n (SKB), är intensivt.

Posivas mål är att bolaget i framtiden ska ha flera leverantörer som är kapabla att tillverka komponenter till slutförvaringskapslarna i sådana tillverkningsserier som slutförvaringen förutsätter. Enligt planerna ska de ämnen som behövs för gjutning av kopparkomponenter samt kopparlock skaffas från Finland. De första slutförvaringskapslarna ska enligt planerna tillverkas i Tyskland och i fortsättningen bl.a. i Skottland. Innerdelarna av gjutjärn ska troligen skaffas från Finland. Leverantörer till sådana finns också i Sverige och Tyskland. Byggandet av buffert- och utfyllningssektionerna utreds som bäst.

Kostnadsförslaget för slutförvaringen (enligt 2009 års prisnivå) uppgår sammanlagt till över 3 miljarder euro. Av dessa går 700 miljoner euro till byggandet av ONKALO, dvs. inkapslings- och slutförvaringsanläggningen, driftens andel är 2405 miljoner euro och tillslutningen av slutförvaringsutrymmena kostar 200 miljoner euro.

Till sin ansökan om tillstånd att få uppföra anläggningen har Posiva fogat sådana utredningar som avses i 32 § i kärnenergiförordningen (161/1988). Till sin tillståndsansökan har Posiva dessutom fogat de utredningar som förutsattes i principbesluten om den enligt följande:

- utredningar av anläggningens säkerhet enligt kärnenergilagen och -förordningen har presenterats i bilagorna 8, 9 och 16 samt i den preliminära säkerhetsanalys som lämnats till STUK
- uppdaterade utredningar av anläggningens miljökonsekvenser med beaktande av också eventuella konsekvenser för djur- och växtarterna samt om de planeringsprinciper som sökanden har för avsikt att iaktta för att undvika miljöskador och begränsa belastningen på miljön har presenterats i bilagorna 9 och 16
- preciserade analyser av säkerheten för och miljökonsekvenserna av alternativa sätt för kärnbränsletransporter och av att transportererna kan genomföras på ett säkert sätt med hänsyn till kraven i lagen om transport av farliga ämnen och bestämmelser som utfärdats med stöd av den har presenterats i bilaga 18
- utredningar som visar att projektet uppfyller de säkerhetskrav som tillämpas på det har presenterats i bilagorna 8, 9 och 16 samt i den preliminära säkerhetsanalys som lämnats till STUK
- en utredning som visar att radioaktiva ämnen inte sprider sig inne i berggrunden i slutförvaringsområdet eller via den ut till miljön, så att ämnena på kort eller lång sikt kan medföra olägenhet för människor, egendom eller miljön, däribland havsmiljön, har presenterats i bilagorna 8, 9 och 16 samt i den preliminära säkerhetsanalys som lämnats till STUK
- utredningar av alla kemiska och fysikaliska processer och typer av interaktion som kan ha betydelse för slutförvaringens säkerhet har presenterats i det material om säkerhetsgrunderna som lämnats till STUK
- preciserade och tillräckligt detaljerade utredningar och planer beträffande möjligheterna att öppna slutförvaringsutrymmena och de faktorer som påverkar detta samt tekniken för och säkerheten vid öppnandet samt en bedömning av kostnaderna för öppnandet med beaktande av att säkerheten på lång sikt inte får äventyras har presenterats i bilaga 17
- detaljerade tekniska planer, säkerhetsutredningar och utredningar av miljökonsekvenser i fråga om alla typer av avfall som avses att bli deponerade i slutförvaringsanläggningen har presenterats i bilagorna 6, 9 och 16 samt i den preliminära säkerhetsanalys som lämnats till STUK.

Posiva anhåller om att statsrådet samtidigt som det med stöd av 31 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen (586/1996) beviljar tillstånd också bestämmer att beslutet ska verkställas trots eventuella besvär eftersom allmänt intresse kräver att verkställigheten av beslutet inte uppskjuts.

Posiva anhåller vidare att Strålsäkerhetscentralen ska få tillstånd att godkänna ändringar i presenterade planeringslösningarna, exempelvis ändringar i valet av material och måtten på komponenter samt installeringen av slutförvaringskapslarna i berggrunden.

Lagrum som tillämpas vid beslutsfattandet

Enligt 16 § 1 mom. i kärnenergilagen beviljas tillstånd att uppföra en kärnanläggning av statsrådet.

Enligt 17 § i kärnenergilagen kan tillstånd till användning av kärnenergi beviljas endast fysisk person, samfund eller myndighet som lyder under jurisdiktionen i en medlemsstat i Europeiska unionen.

Enligt 18 § i kärnenergilagen kan tillstånd att uppföra en kärnanläggning beviljas, om

1) uppförandet genom ett sådant principbeslut som åsyftas i 11 § har ansetts vara förenligt med samhällets helhetsintresse och riksdagen har beslutat att principbeslutet skall förbli gällande; samt

2) uppförandet också motsvarar de i 19 § stadgade förutsättningarna för beviljande av tillstånd till uppförande av kärnanläggning.

Förutsättningarna enligt 19 § i kärnenergilagen är följande:

1) de planer som gäller kärnanläggningen uppfyller säkerhetskraven enligt kärnenergilagen och de anställdas och befolkningens säkerhet behörigen har beaktats vid planeringen av verksamheten;

2) kärnanläggningens förläggningssort är ändamålsenlig med avseende på den planerade verksamhetens säkerhet, och miljövården behörigen har beaktats vid planeringen av verksamheten;

3) skyddsarrangemangen behörigen har beaktats vid planeringen av verksamheten;

4) för uppförande av kärnanläggningen har reserverats ett område i en detaljplan som utarbetats i enlighet med markanvändnings- och bygglagen, och sökanden har den besittningsrätt till området som verksamheten vid anläggningen förutsätter;

5) sökanden förfogar över tillräckliga och behöriga metoder för ordnandet av kärnavfallshanteringen, däri inbegripet den slutliga förvaringen av avfallet och nedläggningen av kärnanläggningen;

6) sökandens planer för kärnbränsleförsörjningen är tillräckliga och behöriga;

7) sökandens arrangemang för den tillsyn i Finland och utomlands som avses i 63 § 1 mom. 3 punkten och som ankommer på strålsäkerhetscentralen samt den tillsyn som avses i 63 § 1 mom. 4 punkten är tillräckliga;

8) sökanden förfogar över behövlig sakkunskap;

9) sökandens ekonomiska möjligheter att genomföra projektet och bedriva verksamheten är tillräckliga; samt om

10) sökanden även i övrigt bedöms ha förutsättningar att bedriva verksamheten på ett säkert sätt och i enlighet med Finlands internationella avtalsförpliktelser; och

den planerade kärnanläggningen även i övrigt motsvarar de i 5-7 § stadgade principerna.

Enligt 5 § och 6 § i kärnenergilagen ska användning av kärnenergi vara förenlig med samhällets helhetsintresse samt vara säker och inte orsaka skada på människor, miljö eller egendom. Enligt 7 § i kärnenergilagen är dessutom en förutsättning för användning av kärnenergi att skydds- och beredskapsarrangemangen samt övriga arrangemang för att begränsa kärnsador och skydda användningen av kärnenergi mot lagstridig verksamhet är tillräckliga.

Enligt 23 § i kärnenergilagen ska utlåtande över ansökan om tillstånd att uppföra en kärnanläggning begäras av Strålsäkerhetscentralen och miljöministeriet, samt enligt 37 § i kärnenergiförordningen av åtminstone inrikesministeriet, närings-, trafik- och miljöcentralen för regionen och regionförvaltningsverket i fråga samt av social- och hälsovårdsministeriet.

I 37 a § i kärnenergiförordningen föreskrivs att innan beslut om byggnadstillstånd fattas ska arbets- och näringsministeriet försäkra sig om att Europeiska gemenskapernas kommissions utlåtande som avses i IV kap. i fördraget om upprättandet av Europeiska atomenergigemenskapen har fått över kärnanläggningsprojektet och att sökanden har följt bestämmelserna i IV kap. i Euratomfördraget och de bestämmelser som har utfärdats med stöd av detta.

I 24 § i kärnenergilagen finns bestämmelser om tillståndets giltighetstid.

Enligt 25 § i kärnenergilagen ska ett tillstånd förenas med de villkor som behövs för genomförande av de allmänna principer som avses i 2 kap. Tillståndsmyndigheten ska dessutom beakta de förslag i Strålsäkerhetscentralens utlåtande som gäller säkerheten.

I 38 § i kärnenergiförordningen finns bestämmelser om innehållet i tillståndsbeslutet.

Dessutom ska bestämmelsen i 13 § 2 mom. i lagen om förfarandet vid miljökonsekvensbedömning (MKB-lagen) (468/1994) beaktas. I den föreskrivs att av ett tillståndsbeslut som gäller projektet ska framgå hur konsekvensbeskrivningen och kontaktmyndighetens utlåtande om denna har beaktats.

Sådana skyldigheter som ska beaktas vid tillståndsprövningen ingår särskilt i följande avtal:

- avtalet mellan gemenskapens kärnvapenfria stater, Europeiska atomenergigemenskapen och Internationella atomenergiorganet rörande tillämpningen av artikel III.1 och III.4 i fördraget om förhindrande av spridning av kärnvapen (FördrS 55/1995)
- konventionen om kärnsäkerhet (FördrS 74/1996)
- konventionen om säkerheten vid hantering av använt kärnbränsle och om säkerheten vid hantering av radioaktivt avfall (FördrS 36/2001)

Behandling av ansökningen (TEM/2955/08.05.01/2012) och utlåtanden över den

En kungörelse om att ansökan om tillstånd att få uppföra anläggningen är anhängig publicerades i tidningarna Helsingin Sanomat, Hufvudstadsbladet, Satakunnan Kanssa, Länsi-Suomi, Turun Sanomat och Uusi Rauma den 15 februari 2013. Kungörelsen och tillståndsansökan finns tillgängliga på arbets- och näringsministeriets webbplats (på adressen: www.tem.fi)

Ansökningen om tillstånd att få uppföra anläggningen fanns framlagd till allmänt påseende på kommunens verksamhetsställen i Euraåminne, Eura, Luvia och Nakkila kommuner samt i Raumo stad 15.2.2013–30.9.2013.

Under den tid då ansökningen behandlades arrangerade arbets- och näringsministeriet tillsammans med sökanden två samrådsmöten där projektet och myndighetsbehandlingen av det presenterades. Det presentations- och diskussionsmöte som var avsett för myndigheterna, Euraåminne kommun och dess grannkommuner samt Lovisa stad arrangerades i Helsingfors den 13 juni 2013. Ett diskussionsmöte som var öppet för alla arrangerades i Helsingfors den 12 september 2013.

Utlåtanden över ansökan har begärts av följande instanser: Ålands landskapsregering, Statens ämbetsverk på Åland, Akava, Finlands Näringsliv EK, Finsk Energiindustri rf, Regionförvaltningsverket i Södra Finland, Eura kommun, Euraåminne kommun, Greenpeace Finland, kommunikationsministeriet, Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland, Lovisa stad, Luvia kommun, jord- och skogsbruksministeriet, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Nakkila kommun, Natur och Miljö r.f, försvarsministeriet, Raumo stad, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Satakunta, Satakunta räddningsverk, Satakunta förbund, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Finlands Fackförbunds Centralorganisation r.f. (FFC), Finlands naturskyddsförbund, Finlands miljöcentral, Företagarna i Finland, Tjänstemannacentralorganisationen rf (FTFC), Strålsäkerhetscentralen, Säkerhets- och kemikalieverket Tukes, utrikesministeriet, finansministeriet, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland, WWF Finland, miljöministeriet.

Följande organisationer har inte avgivit något utlåtande: Finlands Näringsliv EK, Greenpeace Finland, Lovisa stad, Luvia kommun, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK, Natur och Miljö r.f., Finlands miljöcentral, Företagarna i Finland rf, Tjänstemannacentralorganisationen rf (FTFC), WWF Finland.

Under samrådsförfarandet framfördes också andra åsikter och ställningstaganden varav två hade lämnats in av föreningar och två av privatpersoner.

Utlåtanden som förutsätts enligt kärnenergilagen och -förordningen

Inrikesministeriet

Inrikesministeriets räddningsavdelning anser det viktigt att ett intensivt samarbete bedrivs mellan det lokala räddningsväsendet, de parter som deltar i räddningsväsendet och de som genomför projektet, eftersom anläggningens särdrag, såsom det underjordiska läget och de farliga ämnena, gör att förhållandena för räddningsväsendets

arbete är exceptionella. Projektet ska bedöma dess eventuella konsekvenser för räddningsväsendets arrangemang, de föränderliga lokala riskerna och upprätthållandet av räddningsväsendets servicenivå under både byggandet och den produktiva driften. Omständigheter som dessutom bör beaktas är skyddet eller evakueringen av befolkningen vid olycksfall samt de konsekvenser som beredskapen inför och genomförandet av dessa har t.ex. i fråga om trafikarrangemang.

Social- och hälsovårdsministeriet

I sitt utlåtande konstaterar social- och hälsovårdsministeriet att ansökan om tillstånd att få uppföra inkapslings- och slutförvaringsinläggningen föregåtts av en lång förhandsplanerings samt planläggning. Säkerhetsplaneringen, som stöder sig på principen om många barriärer, och genomförandet av den garanterar en hög nivå av strålsäkerhet för befolkningen både under driften och på lång sikt. Också det att de föreslagna arbetshygieniska principer följs i samband med transporter och inkapslingen möjliggör en hög nivå av skydd för arbetstagare mot strålningens skadliga effekter. Enligt kärnenergilagen och strålskyddslagen övervakas säkerheten vid användningen av kärnenergi och den ur hälsosynpunkt skadliga exponeringen för strålning i arbetet av Strålsäkerhetscentralen. Utöver exponeringen för strålning bör man i verksamheten under byggnadsfasen beakta den allmänna lagstiftningen om arbetarskydd och anställningsförhållanden samt bestämmelserna om säkerheten vid byggnadsarbete. Tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna övervakas av arbetarskyddsmyndigheterna.

Social- och hälsovårdsministeriet konstaterar vidare att en systematisk slutförvaring dessutom förbättrar säkerheten jämfört med den mellanlagring av det använda kärnbränslet som huvudsakligen sker i vatten. Det är också lättare att genomföra säkerhetsarrangemangen i samband med slutförvaringen än i samband med en långvarig mellanlagring.

Social- och hälsovårdsministeriet ställer sig positivt till att statsrådet beviljar byggnadstillstånd för inkapslings- och slutförvaringsanläggningen på Olkiluoto, för att slutförvaringen av kärnavfall kan inledas planenligt i början av 2020-talet.

Social- och hälsovårdsministeriet framhäver att lagstiftningen på kärnenergiområdet förutsätter att innehavaren av tillstånd att bygga en inkapslings- och slutförvaringsanläggning innehar tillräckligt kunnande, säkerhetsmedveten och på tillbörligt sätt ledd organisation samt tillräckliga ekonomiska förutsättningar för att bedriva lagenlig verksamhet. Enligt social- och hälsovårdsministeriets uppfattning har sökanden av byggnadstillstånd i sin ansökan, som den tillställt statsrådet, lämnat tillräckliga utredningar av de ovan nämnda förutsättningarna.

Social- och hälsovårdsministeriet betonar att det är möjligt att söka optimala lösningar också efter det att byggnadstillstånd har beviljats.

Social- och hälsovårdsministeriet betonar att ett övergripande utvecklande av kärnavfallshanteringen också ligger i hela hälsovårdssektorns intresse, eftersom sådana strålkällor som härstammar från hälso- och sjukvården förvaras i Olkiluotos s.k. driftavfallsgrotta för låg- och medelaktivt avfall. Radioaktiviteten hos nämnda strålkällor är dock endast en liten del av hela kärnavfallshanteringens inventarium.

Miljöministeriet

Miljöministeriet konstaterar att det i ansökan saknas en klar och åskådlig tidsram av vilken det skulle framgå vilka frågor som ännu befinner sig i ett utrednings- och undersökningsskede och hur man kommer att framskrida i fråga om dessa. Det är svårt att skapa sig en helhetsbild av projektet, då uppgifter om aktuella undersökningar och kommande lösningar finns spridda i olika bilagor till ansökan och det saknas en sammanfattning av dessa.

Miljöministeriet fäster uppmärksamhet vid det att Posiva i sin ansökan begär att Strålsäkerhetscentralen ges tillstånd att godkänna ändringar i de föreslagna planeringslösningarna. Som exempel nämns ändringar i fråga om materialen, komponenters dimensioner samt i monteringen av slutförvaringskapslar. Av ansökningen framgår det inte klart huruvida de nämnda exemplen är de enda planeringslösningar för vilkas del godkännande av ändringar föreslås bli delegerat eller är det sökandes önskemål att Strålsäkerhetscentralen ges en öppen fullmakt att godkänna samtliga ändringar i planeringslösningarna. Det sistnämnda alternativet är problematiskt, eftersom det i ett extremfall skulle betyda att byggnadstillståndsbeslutet skulle överföra statsrådets beslutsmakt på Strålsäkerhetscentralen.

Enligt miljöministeriets utlåtande skulle det ha varit på sin plats att i samband med transporter av använt kärnbränsle också granska deras konsekvenser för miljön, särskilt vid eventuella olycksfall. Till detta förpliktar statsrådets principbeslut från åren 2000 och 2010.

I sitt utlåtande fäster miljöministeriet också uppmärksamhet vid att man blir tvungen att reovera och modernisera anläggningen under drifttiden. Som ett led i den uppdaterade utredningen av miljökonsekvenser skulle det ha varit på sin plats att bedöma vilka slags eventuella konsekvenser reoveringen har för miljön och för anläggningens säkerhet.

Enligt miljöministeriets utlåtande är det av väsentlig betydelse att fortsätta med övervakningen av miljökonsekvenser och vid behov precisera eller öka de parametrar som följs, för att också oförutsedda förändringar snabbt ska kunna upptäckas i byggnadsskedet och att man vid behov skulle kunna reagera på dem. Övervakningen ska fortsättas under anläggningens hela aktiva drifttid och ännu efter nedläggningen för att säkerställa att anläggningen fungerar som den ska och att miljön inom området så småningom återgår till det tillstånd som rådde före byggandet.

Regionförvaltningsverket i Södra Finland

Regionförvaltningsverket i Södra Finland meddelade att det inte avger något utlåtande i ärendet.

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland

Enligt Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland ska inkapslings- och slutförvaringsanläggningens drift, transportsystemen för använt kärnbränsle och kapslar samt strukturer som anknyter till anläggningens drift planeras så att de är så säkra som möjligt. Transporten av de explosionsfarliga ämnen som bergstekniken kräver till

ONKALO och även en kortvarig lagring och hantering av dem i underjordiska utrymmen ska planeras så att den är absolut säker under slutförvaringsverksamheten. Vid planering av verksamheten och beredskapsarrangemangen bör särskild uppmärksamhet ägnas åt olyckssituationer där det till följd av explosion, ras, brand eller annan olycka föreligger en risk för att situationen samtidigt trappas upp och det uppstår en risk för strålning.

Ansvarsområdet för arbetarskydd vid regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland konstaterar att sökanden har gjort en bedömning av de anställdas säkerhet under normala och exceptionella förhållanden samt i en nödsituation. Det framgår dock inte av ansökan eller dess bilagor på vilket sätt och i vilken omfattning bedömningar har gjorts, och på vilket sätt de anställdas säkerhet har styrts planeringen av byggandet och verksamheten vid anläggningen. Det förblir oklart hur skyldigheterna enligt arbetarskyddslagen och de underordnade bestämmelserna blir fullgjorda.

Närings- trafik- och miljöcentralen i Satakunta

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Satakunta meddelar i sitt utlåtande att det inte har några kommentarer i ärendet.

Strålsäkerhetscentralen (STUK)

Strålsäkerhetscentralen har i enlighet med 37 § 3 mom. i kärnenergiförordningen av inrikesministeriet begärt ett utlåtande över planerna för skydds- och beredskapsarrangemang. Strålsäkerhetscentralen har till sitt utlåtande bifogat en särskild utredning av dokument enligt 35 § i kärnenergiförordningen samt en säkerhetsuppskattning. Strålsäkerhetscentralen har också till sitt utlåtande fogat ett utlåtande av kärnsäkerhetsdelegationen såsom det föreskrivs i kärnenergiförordningen.

Strålsäkerhetscentralen konstaterar i sitt utlåtande att den har övervakat byggandet av forskningsutrymmet med samma metoder som används vid övervakningen av byggandet av en kärnanläggning. Strålsäkerhetscentralen har framfört de utvecklingsbehov som identifierats i samband med granskningen av säkerhetsgrunderna i ett skilt beslut som tillställts Posiva och där det förutsätts att de beaktas i materialet för ansökan om driftstillstånd.

Strålsäkerhetscentralen anser de planer i fråga om de anställdas och befolkningens säkerhet som Posiva lagt fram vara tillräckliga och relevanta i byggnadstillståndskedet med följande iakttagelser och begränsningar:

- Posiva har tillställt Strålsäkerhetscentralen en plan för precisering av systemplaneringen av en kärnavfallsanläggning och Strålsäkerhetscentralen övervakar fortskridandet av planeringen.
- Posiva har tillställt Strålsäkerhetscentralen en plan för installationstester på delar av slutförvaringssystemet och Strålsäkerhetscentralen kontrollerar på basis av testerna att systemet kan installeras innan brytningen av slutförvaringstunneln kan inledas.
- I samband med byggandet av de första slutförvaringstunnlarna ska Posiva visa att systemet för klassificering av berget är tillförlitligt. Strålsäkerhetscentralen kontrollerar att systemet för klassificering av berget fungerar som ett led i övervak-

ningen av placeringen av de första slutförvaringstunnlarna och bergstekniken vid byggandet av dem.

- Posiva har tillställt Strålsäkerhetscentralen ett program för utveckling av slutförvaringskonceptet i fråga om barriärer. Strålsäkerhetscentralen övervakar hur utvecklingsarbetet enligt programmet framskrider under tidsperioden mellan byggnadstillstånd och driftstillstånd.

Strålsäkerhetscentralen konstaterar om slutförvaringsanläggningens förläggningsplats att undersökningarna av platsen och de långt in i framtiden utsträckande analyserna av hur platsen kommer att utvecklas är tillräckliga med tanke på tillståndet att få uppföra anläggningen och att de inte har avslöjat några sådana omständigheter som tyder på att den valda platsen för slutförvaring inte skulle vara gynnsam med tanke på säkerheten på lång sikt. Med tanke på de fortsatta undersökningarna är kärnavfallsanläggningens planerade förläggningsplats ändamålsenlig med tanke på driftssäkerheten och säkerheten på lång sikt och miljöskyddet har beaktats vid planeringen av verksamheten.

Strålsäkerhetscentralen anser att Posivas planer för genomförande av säkerhetsarrangemangen tillräckliga och ändamålsenliga med följande preciserande anmärkningar: Säkerhetsreglementet ska fastställas innan byggandet börjar. Detaljerna kring de säkerhetsarrangemang som planerats för byggnadstiden ska preciseras innan byggandet inleds.

Enligt Strålsäkerhetscentralen anser att Posiva presenterat med tanke på byggnadstillståndsskedet tillräckliga och ändamålsenliga arrangemang och planer för hantering och slutförvaring av kärnavfall som uppstår vid driften och nedläggning av anläggningen med följande preciserande anmärkningar och begränsningar. Posiva ska för Strålsäkerhetscentralen lägga fram mer preciserade detaljerade planer på det slutförvaringsutrymme för låg- och medelaktivt kärnavfall som ska byggas i slutförvaringsanläggningen, och före inledningen av byggandet av utrymmet en preciserad uppskattning av samverkan av olika typer av kärnavfall som ska placeras i slutförvaringsanläggningen.

Strålsäkerhetscentralen har genom sitt beslut godkänt den utredning av ordnandet av Strålsäkerhetscentralens övervakningsmöjligheter som Posiva lämnat i samband med ansökan om tillstånd att få uppföra anläggningen. Enligt Strålsäkerhetscentralen är Posivas arrangemang för genomförande av övervakningen tillräckliga och adekvata.

Strålsäkerhetscentralen har uppskattat kompetensen hos Posivas personal och den utomstående sakkunskap som står till förfogande för Posiva i samband med behandlingen av ansökan om tillstånd att få uppföra anläggningen samt på basis av dokumentgranskning och ett skilt tillsynsprogram. Posiva förfogar över tillräcklig och omfattande sakkunskap om byggandet av en kärnavfallsanläggning.

I fråga om de ekonomiska möjligheterna för att genomföra projektet och bedriva verksamhet konstaterar Strålsäkerhetscentralen att Posivas arrangemang är tillräckliga och adekvata.

Strålsäkerhetscentralen konstaterar följande om Posivas övriga förutsättningar att bedriva verksamhet på ett säkert sätt och i enlighet med de internationella avtalsförplik-

telser som är bindande för Finland. Strålsäkerhetscentralen har godkänt den ledningsmanual som beskriver Posivas ledningssystem och på ansökan av Posiva godkänt en ansvarig direktör för byggandet av kärnavfallsanläggningen. Strålsäkerhetscentralen anser dessutom att återtagbarheten av det kärnavfall som placerats i slutförvar kan genomföras tekniskt och det att förvaringsutrymmet kan öppnas äventyrar inte slutförvaringens säkerhet på lång sikt. Strålsäkerhetscentralen har inte kännedom om några omständigheter som talar för att lösningen med horisontell placering inte skulle kunna uppfylla säkerhetskraven. Dessutom kan transportererna av använt kärnbränsle genomföras utgående från Posivas planer. Säkerheten hos transportererna säkerställs skilt och transporter får inledas först då Strålsäkerhetscentralen har konstaterat att transportarrangemangen och de säkerhets- och beredskapsarrangemang som dessa kräver uppfyller de krav som uppställts på dem.

Strålsäkerhetscentralen konstaterar som sin slutsats att förutsättningarna för att bevilja tillstånd att uppföra anläggningen existerar och de principer som föreskrivs i kärnenergilagen har iakttagits. Den inkapslings- och slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle som Posiva föreslår kan byggas så att den är säker.

Till Strålsäkerhetscentralens utlåtande har det också fogats ett utlåtande från kärnsäkerhetsdelegationen. Enligt delegationens uppfattning har Strålsäkerhetscentralen gjort en täckande och sakkunnig säkerhetsuppskattning av ansökningsmaterial som tillstånd att få uppföra anläggningen. I bedömningen ingår objekt för vilkas del planeringsmaterialet ännu ska kompletteras när man framskrider mot realisering av planen och beredning av ansökan om driftstillstånd. Med beaktande av det faktum att det är fråga om ett i globalt perspektiv banbrytande projekt kring slutförvaringen av använt kärnbränsle är det motiverat att man framskrider etappvis i planeringen och genomförandet. Strålsäkerhetscentralen (STUK) har konstaterat att förutsättningarna för beviljande av tillstånd att få uppföra anläggningen existerar. Delegationen har inte kännedom om några omständigheter i fråga om driftssäkerhet eller säkerhet på lång sikt som skulle hindra beviljande av tillstånd att uppföra anläggningen.

Närings- trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland konstaterar att centralen den 10 juni 2010 till arbets- och näringsministeriet avgett ett utlåtande över de preliminära utredningarna och planerna i samband med projektet för slutförvaring av använt kärnbränsle. I det konstaterades att inkapslingsanläggningen för och slutförvaringen av kärnavfall utför avfallshantering, som enligt 28 § 2 mom. 4 punkten i miljöskyddsförordningen är miljötillståndspliktig verksamhet. Enligt avfallslagen (646/2011), som trädde kraft den 1 maj 2012, tillämpas avfallslagen inte på sådant kärnavfall som avses i kärnenergilagen eller på sådant radioaktivt avfall som avses i strålskyddslagen. Ansökan om tillstånd att få uppföra anläggningen har lämnats in den 28 december 2012, vilket innebär att avfallslagen inte tillämpas på inkapslings- och slutförvaringsanläggningen, och således inte heller miljöskyddslagens bestämmelse om behov av miljötillstånd.

I sitt utlåtande konstaterar Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland också att det i den detaljplan som vunnit laga kraft den 5 maj 2011 reserverats områden och byggnadsrätt med tanke på byggnader och konstruktioner för inkapslings- och slutförvaringsanläggningen.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland konstaterar vidare att det utöver de täckande bergsgrunds- och grundvattenundersökningarna är viktigt att inverknings- och tillräckligheten av lämplighetskriterier utvärderas regelbundet under det långvariga byggnads- och slutförvaringsarbetet. Särskilt vid utvärderingen på lång sikt bör man beakta att trots att de brutna utrymmena fylls, avviker hållfasthets-, helhets- och vattenledningsegenskaperna hos ett berg som innefattar ett omfattande nätverk av tunnlar och hål samt strömningsförhållandena för och de geokemiska egenskaperna hos bergsgrundvattnet från egenskaperna hos ett berg som befinner sig i det ursprungliga naturliga tillståndet. Övervakningen av avfallsområdet och kapslarnas täthet bör riktas så att också eventuella enstaka avvikelser kan förutses, upptäckas och lokaliseras.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland konstaterar att det inom det område där inkapslings- och slutförvaringsanläggningen ska byggas inte finns några från naturskyddssynpunkt viktiga objekt. Byggandet eller slutförvaringen kommer inte att i någon betydlig mån försämra de naturvärden, för vilkas skydd de närliggande Naturaområdena (FI 0200073) i Raumo skärgård inkluderats i Natura-nätverket.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland konstaterar i sitt utlåtande att när det gäller trafiken och transporter tar centralen endast ställning till de alternativa sätten för vägtransporter. I ansökningen presenteras det två alternativa rutter för vägtransporter, av vilka särskilt det norra alternativet beskrivits litet oklart när det gäller ruten. Det skulle vara bra om trafikmyndigheterna i god tid fick kännedom om alternativa transporteringsätt och transportrutter. I ett sådant fall skulle myndigheterna ännu ha god tid på sig att förbättra vägnätet, bl.a. i fråga om vissa anslutningar, innan transporterarna börjar.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland påpekar att om landsvägs-transporten är bredare, längre eller tyngre än vad som anges i kommunikationsministeriets förordning om specialtransporter och specialfordon, ska dessutom tillstånd för transporten sökas hos Närings-, trafik- och miljöcentralen i Birkaland. När det gäller vägtransporter ska transporterarna tidsmässigt läggas utanför sommartider och rusningstider.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland påpekar också att förhandsinformation om tidtabellerna för transporter ska lämnas till vägtrafikcentralerna och de regionala räddningsverken. Kontroll av rutter och aktiv kommunikation är viktigt.

Utlåtanden från anläggningens grannkommuner

Eura kommun

Eura kommun konstaterar i sitt utlåtande att Strålsäkerhetscentralens uppgift är att kontrollera att projektet uppfyller kraven i fråga om strål- och kärnsäkerhet och att projektet är säkert. Om Strålsäkerhetscentralen i sin övergripande bedömning av och utlåtande över ansökan om uppförande av inkapslings- och slutförvaringsanläggningen bifaller projektet, anser Eura kommun att tillstånd för anläggningen kan beviljas för kommunens del.

Euraåminne kommun

Euraåminne kommun konstaterar i sitt utlåtande att den etappvisa beredningen i betydlig grad hjälpt kommunen att få information om säkerställande av att anläggningen är säker. Strålsäkerhetscentralen har lämnat ett utlåtande till arbets- och näringsministeriet över den preliminära ansökningen hösten 2010 och ett utkast till en detaljerad säkerhetsuppskattning till Posiva Oy sommaren 2011. Euraåminne kommun anser att Strålsäkerhetscentralens förfaringssätt att utveckla bestämmelserna om slutförvaringen etappvis i takt med det ökande kunnandet är bra.

Euraåminne kommun konstaterar vidare att Strålsäkerhetscentralen lämnar arbets- och näringsministeriet ett utlåtande som innehåller slutsatserna angående säkerheten. Statsrådet beviljar tillstånd eller avslår ansökan om tillstånd att få uppföra anläggningen. Trots att statsrådet inte är juridiskt bunden vid Strålsäkerhetscentralens slutsatser, bör dessa ges en avgörande betydelse vid beslutsfattandet.

Den slutsats som man kommit fram till i ansökningen om tillstånd att få uppföra anläggningen är att inkapslings- och slutförvaringsanläggningen kan byggas och drivas på ett säkert sätt. Om Strålsäkerhetscentralens säkerhetsuppskattning kommer till samma slutresultat, kan Euraåminne kommun instämma i slutsatsen i tillståndsansökan.

Nakkila kommun

Nakkila kommun konstaterar i sitt utlåtande att det allmänt taget är ansvarsfullt att i Finland hantera och slutförvara sådant kärnavfall som uppkommer i Finland. Enligt kommunens åsikt är det också ansvarsfullt att den bästa expertisen i världen används som grund för planeringen av slutförvaringen och vid beslutsfattandet angående den. I sitt utlåtande framför kommunen omständigheter som orsakat kommuninvånarna huvudbry under åren när man i Finland diskuterat frågan om slutförvaringen av använt kärnbränsle.

Nakkila kommun anser att statsrådet har förutsättningar att bevilja Posiva Oy ett tillstånd att uppföra en inkapslings- och slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle på Olkiluoto i Euraåminne.

Raumo stad

Enligt utlåtandet från Raumo stad är det väsentligt att tillståndsförfarandet godkänns av Strålsäkerhetscentralen och att byggandet av anläggningen görs och övervakningen av detta sker enligt de förfaranden som anges i kärnenergilagen och med stöd av den. I Strålsäkerhetscentralens behandling av ansökan öppnas också de modellkalkyler som ligger bakom de slutsatser som framförs i ansökningen.

Enligt Raumo stads syn ska frågan om slutförvaring av använt kärnbränsle lösas. Statsrådet har tidigare fattat principbeslut om byggandet av en slutförvaringsanlägg-

ning och riksdagen har fastställt principbesluten. Ansökan om tillstånd att få uppföra anläggningen är en konsekvent fortsättning på processen.

I utlåtandet från Raumo stad konstateras också att miljönämnden är medveten om att säkerheten hos slutförvaringen av kärnavfall har ifrågasatts. Man har dock inte kännedom om något sådant som skulle göra att Posiva Oy:s tillståndsansökan borde avslås eller slutförvaringsplanen ändras.

Övriga utlåtanden och åsikter

Kommunikationsministeriet

Kommunikationsministeriet har begärt utlåtanden av Trafikverket och Trafiksäkerhetsverket Trafi. I ministeriets utlåtande konstateras att man i bilagan till ansökan har jämfört olika transportformer och konstaterat landsvägs- och järnvägstransporternas utsatthet för störningar jämfört med sjötransporterna, men riskanalysen har varit närmast teknisk. Samhälleliga risker nämns, men de har inte analyserats och bedömts närmare, trots att rutten för landsvägstransporterna i samtliga alternativ skulle gå genom många bostadscentra eller i närheten av dem.

Kommunikationsministeriet konstaterar att det hittills i Finland inte utfärdats några bestämmelser på lägre nivå än lagnivå om tunnelbegränsningar för transporter av farliga ämnen. Ministeriet har för avsikt att i samarbete med Trafiksäkerhetsverket inleda beredningen av det nationella ikraftsättandet av tunnelbegränsningar. I fråga om järnvägstransporter bör man beakta eventuella plankorsningsolyckor samt att flyttransporter också annanstans än i Lovisa och Raumo hamnar ska vara säkra.

Kommunikationsministeriet fäster uppmärksamhet vid att det i ansökan som alternativ föreslagits skippning från Hästholmen i Lovisa och inte via Valko hamn. Eftersom Hästholmen inte har någon hamn eller farled, skulle man vara tvungen att bygga dessa. Trafikverket är inte berett på detta och byggandet av en privat farled och hamn kräver en flera år lång process. Den projektansvarige bör redan i initialskedet av planeringen ha kontakt med Trafikverkets farledsenhet för att ärendet skulle komma igång.

Kommunikationsministeriet föreslår också att man vid jämförelsen och planeringen av olika alternativa rutter bör diskutera med Trafikverkets sjötrafikledning, som har information om den aktuella trafiken i farlederna och de lokala förhållandena.

Kommunikationsministeriet fäster uppmärksamhet vid att på transporterna av radioaktiva ämnen tillämpas också lagen om transport av farliga ämnen (719/1994) och de förordningar och de bestämmelser om järnvägs-, landsvägs- och lufttransporter samt om styckegodstransporter med fartyg som utfärdats med stöd av den. Internationella transporter av radioaktiva ämnen omfattas av internationella avtal och bestämmelser på området sådana som Finland har förbundit sig till dem.

Kommunikationsministeriet fäster uppmärksamhet vid att det i princip ska finnas ett strålskyddsprogram för transporten av radioaktiva ämnen. Programmet ska inbegripa

systematiska arrangemang som syftar till att garantera en tillräcklig nivå av strål-skydd.

Kommunikationsministeriet konstaterar att man vid anläggningen också bör vara beredd på risker som transporter utöver anläggningen kan medföra. Som exempel på störningssituationer kan nämnas en olycka som sker under transporten av farliga ämnen på landsväg, sjövägen eller i luften i närheten av anläggningen och dess följder för anläggningens drift (t.ex. oljeläckage på havet).

Kommunikationsministeriet konstaterar också att myndigheternas ömsesidiga samarbete och en konkret förhandsplanering inklusive ansvarsfördelning är av kritisk betydelse vid ordnandet av transporter av detta slag.

Jord- och skogsbruksministeriet

Jord- och skogsbruksministeriet framför för sitt eget verksamhetsområdes del att ministeriet inte har något att anmärka på i ärendet.

Försvarsministeriet

Försvarsministeriet meddelande att ministeriet inte avger något utlåtande i ärendet.

Utrikesministeriet

Utrikesministeriet konstaterar i sitt utlåtande att ministeriet bifaller beviljandet av tillstånd för byggande av en inkapslings- och slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle.

Finansministeriet

Finansministeriet meddelande att det inte har några kommentarer i ärendet.

Satakunta räddningsverk

Satakunta räddningsverk konstaterar i sitt utlåtande att inkapslings- och slutförvaringsanläggningen av flera skäl innebär en stor utmaning när det gäller personsäkerhet. Det finns endast en lång och i praktiken på maskinkraft baserad utrymningsväg från de underjordiska utrymmena till en säker plats ute. Det är svårt att kontrollera brandröken i en lång tunnel som slutar i en återvändsgränd. Tillförlitligheten hos kommunikationsförbindelserna under jorden innebär en utmaning. Det är svårt att bedriva räddningsverksamhet i underjordiska utrymmen och säkerställande av räddningsmanskapets säkerhet utgör en utmaning.

Räddningsverket anför i sitt utlåtande att verksamhetsutövaren ska identifiera alla författningar och bestämmelser som berör säkerheten samt tillämpa dem redan från och med initialskedet i planeringen.

Räddningsverket påpekar också att inkapslings- och slutförvaringsanläggningen ska behandlas som en helhet i olika granskningar, så att man beaktar de olika delarnas inverknings på hela anläggningen. Dessutom bör anläggningens särskilda karaktär

beaktas. En bedömning av en oberoende expert bör inhämtas när det gäller tillförlitligheten hos de utbildningar och dylika bedömningsmetoder som tillämpas.

Räddningsverket påpekar i sitt utlåtande att inkapslings- och slutförvaringsanläggningens säkerhet också påverkas av de utrymmen där radioaktiva ämnen inte hantearas. Principen om liten brandbelastning och säkra lösningar bör följas överallt i anläggningen. Räddningsverket påpekar också att tillräckligheten av skyddsavståndet vid lagringen av explosiva varor bör uppskattas med hjälp av en tillförlitlig metod.

Räddningsverket nämner också att räddningsmyndigheten i samband med förfarandet för bygglov antagligen kommer att uppställa sådana särskilda säkerhetskrav som avses i 82 § i räddningslagen (379/2011) på inkapslings- och slutförvaringsanläggningen. Kraven kommer att preciseras senare.

Satakunta förbund

Satakunta förbund konstaterar att byggandet på den planerade slutförvaringsplatsen är förenligt med den landskapsplan för Satakunta som miljöministeriet fastställt den 30 november 2013 och att de områdesreserveringar som gjorts i landskapsplanen inte utgör något hinder för byggandet av en slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle.

Enligt Satakunta förbund bör det alltid vid planeringen och genomförandet av verksamheten finnas tillgång till det senaste tekniska kunnandet och de senaste forskningsmetoderna. Satakunta förbund betonar vikten av att utredningarna beaktas när det slutliga beslutet om lösningar för genomförande av projektet fattas. Betydelsen av Strålsäkerhetscentralens utlåtande framhävs när man bedömer de slutliga lösningarna på byggandet.

Säkerhets och kemikalieverket Tukes

Säkerhets- och kemikalieverket Tukes konstaterar att det inte har något att anmärka på ansökningen. När verksamheten utvidgas kan hanteringen och lagringen av sådana explosiva varor som bergstekniken förutsätter och eventuella andra farliga kemikalier kräva tillstånd av Tukes. Vid planering av markanvändningen bör man beakta de skyddszoner som krävs för ett upplag för explosiva varor ovan jord.

Ålands landskapsregering

Ålands landskapsregering undrar i sitt utlåtande huruvida sjötransport är en lämplig transportform för använt kärnbränsle. Landskapsregeringen framför också sitt bekymmer över koppars lämplighet för slutförvaringen av använt kärnbränsle och åberopar forskningsresultat från de senaste åren.

Statens ämbetsverk på Åland

Statens ämbetsverk på Åland anför i sitt utlåtande att de största riskerna ur Ålands synvinkel är förenade med transporter av radioaktiva ämnen. Transportriskerna inklusive kollisionsrisker och deras följder bör analyseras. Riskanalysen bör göras tillsammans med räddningsmyndigheterna. Utsläppen av radioaktiva ämnen till miljön bör förhindras eller minimeras. Vid olycksfall bör informeringen ske åtminstone på

finska och svenska. Statens ämbetsverk på Åland anför dessutom att allmänheten alltid i förväg borde informeras om kärnbränsletransporter.

Akava ry

Akava ry meddelar att den inte har några kommentarer i ärendet.

Finsk Energiindustri rf

Enligt Finsk Energiindustri rf visar Posiva Oy:s ansökan om tillstånd att få uppföra anläggningen att bolaget har utmärkta förutsättningar att bygga en inkapslings- och slutförvaringsanläggning med tanke på slutförvaringen av använt kärnbränsle i enlighet med kärnenergilagen.

Finlands Fackförbunds Centralorganisation (FFC)

Finlands Fackförbunds Centralorganisation (FFC) bifaller beviljandet av tillstånd att uppföra anläggningen om Strålsäkerhetscentralens utlåtande över ansökningsen inklusive säkerhetsuppskattningen talar för det.

Finlands naturskyddsförbund

Finlands naturskyddsförbund konstaterar att Posivas projekt är ett internationellt pilotprojekt. De faktorer som ligger bakom vetenskapliga tvister bör utredas öppet och på bred basis. Behörigheten i fråga om planeringslösningarna bör inte överföras från statsrådet till Strålsäkerhetscentralen. Om projektets innehåll förändras till väsentliga delar, bör MKB-förfarandet genomföras på nytt.

De erfarenheter och forskningsresultat som erhållits i Sverige bör samlas och utvärderas. Att man ger avkall på kraven på berggrundens kvalitet och att det finns misstankar om korrosion i fråga om koppar ger anledning till bekymmer.

Naturskyddsförbundet anser att kärnanläggningens förläggningsplats och metoden för slutförvaring, så som de presenteras i ansökningsen, inte har påvisats vara förenliga med den planerade verksamhetens säkerhet, miljöskyddet eller samhällets helhetsintresse. Den planerade inkapslings- och slutförvaringsanläggningen har enligt dagens kunskap inte kunnat visas följa de principer som anges i 5–7 § i kärnenergilagen och något tillstånd till att uppföra anläggningen kan således inte beviljas.

På grund av de brister som är förenade med Olkiluoto ska Posiva Oy åläggas att utreda en lämpligare och geologiskt sett säkrare lösning på slutförvaringsfrågan. Andra lösningar som kan komma i fråga är bl.a. annat geografiskt läge, underjordiska torrlager samt djupa borrhål.

Ställningstaganden och åsikter

I föreningarnas ställningstaganden har det gjorts påpekanden som handlar om bl.a. besittningsrätten till det planerade byggområdet och projektets säkerhet på lång sikt. I de ställningstaganden som privatpersoner framfört motsätter man sig projektet.

Sökandens genmäle

Posiva har i sitt genmäle behandlat de bekymmer som framförts i utlåtandena särskilt när det gäller ansökningen i allmänhet samt driftssäkerheten och säkerheten på lång sikt.

Posiva har med hänvisning till ansökningen behandlat frågor som gäller öppenheten i informationen, beslutsmakten vid ändringar i de tekniska planeringslösningarna, markanvändningsrätten och planläggningsfrågorna samt slutförvaringsplatsens egenskaper.

När det gäller driftssäkerheten har följande frågor behandlats: kärn- och strålsäkerheten, räddnings- och brandsäkerheten, transporterna av använt kärnbränsle, anläggningarnas långa drifttid och ordnandet av kärnavfallshanteringen av låg- och medelaktivt avfall.

När det gäller säkerheten på lång sikt har följande omständigheter behandlats: tillgången till säkerhetsanalysmaterial i allmänhet, glaciärbildning och jordbävningar, tillräckligheten av bergsutrymmen och återställande av det ursprungliga tillståndet för dessa, slutförvaringsdjupet och grundvattnets rörelser, använt kärnbränsle och barriärer. Posiva bedriver intensivt samarbete med det svenska bolaget Svensk Kärnbränslehantering Ab.

Europeiska kommissionens utlåtande

Europeiska kommissionens utlåtande ingår i dokument nr C(2015) 1603, ”Kommission kanta Euratomin perustamissopimuksen 43 artiklan mukaisesti, annettu 9.3.2015, käytetyn ydinpolttoaineen kapselointilaitoksen ja loppusijoitusvaraston rakentamises-ta Suomeen”. Kommissionen anser att investeringsprojektet i dess helhet uppfyller de mål som anges i Euratomfördraget och särskilt i rådets direktiv 2011/70/Euratom, av den 19 juli 2011, om inrättande av ett gemenskapsramverk för ansvarsfull och säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall.

Av utlåtandet framgår det att sökanden har anmält projektet till kommissionen på det sätt som förutsätts i kapitel IV i Euratomfördraget och de bestämmelser som utfärdats med stöd av det.

Utredning till riksdagen

Riksdagen beslutade den 18 maj 2001 att statsrådets principbeslut av den 21 december 2000 (Ö 7/2000 rd) om uppförande av en slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle förblir i kraft utan ändringar. I samband med beslutet förutsatte riksdagen att statsrådet, innan bygglov beviljas, lämnar en utredning till riksdagen om nya forskningsrön som gjorts och den tekniska utveckling som ägt rum efter det ovan nämnda principbeslutet. Avsikten med utredningen var att garantera säkerheten vid slutförvaring av använt kärnbränsle.

Utredningen har lämnats till riksdagen som statsministerns upplysning den 11 november 2015.

Preliminära utredningar

Målen och tidtabellerna för det fullständiga programmet för slutförvaring av kärnavfall i Finland har ursprungligen fastställts i statsrådets principbeslut av den 10 november 1983 om målen för kärnavfallshandlingens forsknings-, utrednings- och planeringsarbete. Handels- och industriministeriet har genom sitt beslut 9/815/2003 av den 23 oktober 2003 preciserat tidtabellen för framläggande av ansökan om tillstånd att få uppföra ett slutförvar för använt kärnbränsle, så att det före utgången av september 2009 skulle läggas fram preliminära utredningar som behövs för uppförande av anläggningen och att de utredningar och planer som behövs med tanke på tillståndet att uppföra anläggningen skulle läggas fram före utgången av 2012.

Fortum Power and Heat Oy och Teollisuuden Voima Oyj har den 30 september 2009 till arbets- och näringsministeriet lämnat utredningar, av vilka det framgår till vilka delar det dokumentmaterial som byggnadstillståndet förutsätter enligt de avfallshandlingsskyldigas åsikt är bristfälligt samt förslag på vilket sätt och enligt vilken tidtabell materialet avses bli kompletterat. Vid samma tillfälle lämnade Posiva in ett utkast till sådant bilagematerial till ansökan om byggnadstillstånd för anläggningen som avses i 32 § i kärnenergiförordningen.

Arbets- och näringsministeriet begärde utlåtanden över de preliminära utredningarna och gav remissinstanser tillfälle att sätta sig in i projektet och de dokument som hänför sig till det.

BESLUT

Statsrådet har med stöd av kärnenergilagen av den 11 december 1987 (990/1987) och kärnenergiförordningen av den 12 februari 1988 (161/1988) beslutat bevilja Posiva Oy tillstånd enligt 18 § i kärnenergilagen att på nedan nämnda villkor

på Olkiluoto i Euraåminne kommun bygga en inkapslings- och slutförvaringsanläggning för sådant använt kärnbränsle som uppkommer i Finland och ett slutförvaringsutrymme för sådant drift- och avvecklingsavfall som uppkommer vid driften av den ovan nämnda anläggningen, vilka till sina allmänna drag och de grundläggande lösningarna för säkerställande av säkerheten motsvarar det som framförts i ansökan om tillstånd att få uppföra anläggningen.

Detta tillstånd upphör att gälla, om byggandet av en inkapslings- och slutförvaringsanläggning inte har inletts inom två år från det att tillståndet vunnit laga kraft.

Tillståndsvillkor

1. Med stöd av det tillstånd som beviljats genom detta beslut får tillståndshavaren bygga
 - 1.1 en inkapslings- och slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle som inrymmer en mängd avfall som motsvarar sammanlagt högst 6500 ton uran,
 - 1.2 slutförvaringsutrymmen för det låg- och medelaktiva drifts- och avvecklingsavfall som uppkommer vid inkapslings- och slutförvaringsanläggningen för använt kärnbränsle. Slutförvaringsutrymmen får byggas så att det i utrymmena kan placeras högst 1500 m³ låg- och medelaktivt avfall.
 - 1.3 sådana konstruktioner och hjälputrymmen som behövs för inkapslings- och slutförvaringsanläggningens och slutförvaringsutrymmets verksamhet
 - 1.4 som en grundläggande lösning (vertikala förvaringstunnlar) eller en variation av den (horisontella förvaringstunnlar)
2. Tillståndshavaren ska i samband med ansökan om driftstillstånd lämna en uppdaterad utredning om anläggningskomplexets miljökonsekvenser.
3. Tillståndshavaren ska i samband med ansökan om driftstillstånd lämna en uppdaterad utredning av återtagbarheten av använt kärnbränsle.
4. Tillståndshavaren ska i samband med ansökan om driftstillstånd lämna en uppdaterad utredning av riskerna med transporter av använt kärnbränsle.
5. Tillståndshavaren ska i samband med ansökan om driftstillstånd lämna en redogörelse för de ändringar som gjorts i projektet.

Motivering till beslutet

Uppfyllande av villkoret som gäller tillståndshavaren

Enligt det handelsregisterutdrag som fogats till ansökan om tillstånd att få uppföra anläggningen är Posiva Oy ett finländskt aktiebolag, vilket innebär att villkoret angående tillståndshavaren enligt 17 § i kärnenergilagen uppfylls.

Villkoren enligt statsrådets gällande principbeslut

Statsrådet har den 21 december 2000 på ansökan av sökanden fattat ett i 11 § i kärnenergilagen avsett principbeslut som gäller uppförandet av en slutförvaringsanläggning. Riksdagen beslutade den 18 maj 2001 att principbeslutet ska förbli i kraft.

Principbeslutet lyder på följande sätt:

- Det är förenligt med ett övergripande samhälleligt intresse att en slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle, som uppkommit i Finlands nuvarande kärnkraftverk, byggs i Olkiluoto i Euraåminne kommun utifrån de centrala funktionsprinciperna och säkerhetslösningarna i beskrivningen av anläggningen i ansökan.
- Med stöd av principbeslutet kan slutförvaringsutrymmen byggas för högst den mängd använt kärnbränsle som de uppskattade slutförvaringsbehoven förutsätter utgående från driftstillstånden för de nuvarande kärnkraftverken i Finland. Den kärnbränslemängd som skall slutförvaras får i sin helhet uppgå till högst cirka 4 000 ton.
- Detta principbeslut om ett slutförvar innebär att projektet kan gå vidare och underjordiska undersökningsrum byggas och mera ingående undersökningar företas på platsen.

Principbeslutet förfaller om tillstånd enligt 18 § i kärnenergilagen att bygga slutförvaringsanläggningen för använt kärnbränsle i Olkiluoto inte har söks inom 15 år från det att riksdagen har fattat beslut om att principbeslutet förblir i kraft.

Statsrådet utfärdade den 17 januari 2002 på ansökan av sökanden ett i 11 § i kärnenergilagen avsett principbeslut som gäller uppförandet av slutförvaringsanläggningen utbyggd. Riksdagen beslutade den 24 maj 2002 att principbeslutet förblir i kraft.

Principbeslutet lyder på följande sätt:

- Det är förenligt med samhällets helhetsintresse att uppföra den slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle som uppkommer i Finland, vilken avses i statsrådets principbeslut av den 21 december 2000 och skall uppföras på ön Olkiluoto i Euraåminne kommun, på så sätt utbyggd att det använda kärnbränsle som uppkommer vid driften av den kärnkraftverksenhet som presenteras i Industrins Kraft Ab:s principbeslutansökan av den 15 november 2000 kan hanteras och slutförvaras i anläggningen.

- Med stöd av principbeslutet kan slutförvaringsutrymmen byggas för högst den mängd kärnbränsle som det uppskattade slutförvaringsbehovet kräver utifrån gällande driftstillstånd för den nya kärnkraftverksenheten. Den totala mängden använt kärnbränsle, som slutförvaret skall byggas för inne i anläggningen, får motsvara högst cirka 2 500 ton uran.

Enligt principbeslutet gäller principbeslutet fram till den 19 maj 2016 på samma villkor som statsrådets principbeslut av den 21 december 2000 om byggandet av en slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle. Men principbeslutet förfaller om principbeslutet om byggandet av den nya kärnkraftverksenhet som Industrins Kraft Ab har föreslagit (Ö 4/2001 rd) förfaller.

Statsrådet konstaterar att något tillstånd för uppförande av en inkapslings- och slutförvaringsanläggning har innan denna ansökan blivit aktuell inte sökts med stöd av principbesluten av 21.12.2000 och 17.1.2002 och att den inkapslings- och slutförvaringsanläggning samt de slutförvaringsutrymmen som i ansökan föreslås bli byggda motsvarar principbesluten och att ansökan om att få uppföra anläggningen har sökts innan den frist som fastställts i principbesluten löpt ut.

Statsrådet konstaterar vidare att principbeslutet av den 6 maj 2010, som gällde uppförandet av slutförvaringsanläggningen för använt kärnbränsle utbyggd med tanke på det använda kärnbränslet från kraftverksenheten OL4, upphörde att gälla den 30 juni 2015, eftersom Teollisuuden Voima Oyj beslutade att inte ansöka om tillstånd att få uppföra kärnkraftverksenheten OL4.

Uppfyllandet av de villkor som föreskrivs i 19 § i kärnenergilagen

1) De planer som gäller kärnanläggningen uppfyller säkerhetskraven enligt kärnenergilagen och de anställdas och befolkningens säkerhet behörigen har beaktats vid planeringen av verksamheten;

I ansökan föreslås att anläggningen för inkapsling av använt kärnbränsle konstrueras så att utsläppen av radioaktiva ämnen till miljön vid normal drift förblir obetydliga. Vid planeringen gör man sig också beredd på driftsstörningar och olycksituationer, så att de gränser för strålexponering som myndigheterna satt underskrids. Utgångspunkten är att exponeringen för strålning i alla situationer hålls på en så låg nivå som det praktiskt är möjligt.

Enligt ansökan baserar sig lösningarna för konstruktion av anläggningen till största delen på redan befintlig teknik. Den teknik som ska användas i inkapslingsanläggningen är delvis av samma art som används exempelvis i kärnkraftverkens lager för använt bränsle. I Finland och annanstans i världen finns det långvarig erfarenhet av planering, byggande och användning av bergsutrymmen. Det finns över 30 års erfarenhet av hanteringen av använt kärnbränsle i Finland.

Enligt ansökan baserar sig planeringen delvis på teknik som utvecklats enkom för detta syfte. Eftersom planeringsfasen för en slutförvaringsanläggning är lång, hinner man prova nya och under utveckling varande lösningar och noggrant visa att dessa fungerar innan lösningarna tas i bruk.

I ansökan anförts att utgångspunkten för planeringen av slutförvaringen har i fråga om säkerheten på lång sikt varit att radioaktiva ämnen isoleras från den levande naturen över en så lång tid att aktivitetsnivån för dem har sjunkit så lågt att ämnena i fråga inte längre medför någon fara för människor eller naturen i övrigt.

I ansökan bedöms hur byggandet och driften av en inkapslings- och slutförvaringsanläggning uppfyller de krav som uppställs i statsrådets förordning om säkerheten vid slutförvaring av kärnavfall (763/2008).

Strålsäkerhetscentralen anser att de planer för inkapslings- och slutförvaringsanläggningen som Posiva framfört är sådana att kraven angående anläggningens kärn- och strålsäkerhet under driften uppfylls. I ett separat beslut lägger Strålsäkerhetscentralen fram utvecklingsbehov som sökandens ska beakta i materialet för ansökan om driftstillstånd eller innan brytningen av slutförvaringstunnlarna påbörjas.

Strålsäkerhetscentralen anser att Posivas planer är tillräckliga och adekvata i fråga om de anställdas och befolkningens säkerhet, men framför iakttagelser och föreslår begränsningar som ska beaktas innan produktionen eller brytningen inleds. Strålsäkerhetscentralen övervakar att de iakttagelser och begränsningar som den nämnt beaktas.

Enligt utlåtandet från Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland har Posiva gjort en bedömning av de anställdas säkerhet. I utlåtandet görs vissa påpekanden angående arbetarskyddet.

Statsrådet anser att de planer som gäller inkapslings- och slutförvaringsanläggningen uppfyller säkerhetskraven enligt kärnenergilagen och att de anställdas och befolkningens säkerhet behörigen har beaktats vid planeringen av verksamheten.

2) kärnanläggningens förläggningssort är ändamålsenlig med avseende på den planerade verksamhetens säkerhet, och miljövården behörigen har beaktats vid planeringen av verksamheten;

I ansökan konstateras att inkapslings- och slutförvaringsanläggningens förläggningssort är Olkiluoto. Inkapslingsanläggningen ska enligt planerna byggas i den mellersta delen av ön Olkiluoto. Platsen för en slutförvaringsanläggning påverkas utöver förhållandena i berggrunden dessutom också vilka områden som reserverats för byggandet av kärnkraftverksenheter.

I ansökan ingår en utredning av inkapslings- och slutförvaringsanläggningens konsekvenser för miljön samt av den grundläggande utformning som sökanden ska följa för att undvika miljöskador och begränsa miljöbelastningen. Storleken och omfattningen av konsekvenserna av byggandet följs med hjälp av ett uppföljnings- och övervakningsprogram. Som en separat bilaga till ansökan finns en uppdaterad utredning av konsekvenserna för miljön. Sökanden har dessutom ett dokumenterat och certifierat verksamhetskoncept som för miljöfrågornas del uppfyller kraven i den internationella standarden SFS-EN ISO 14001.

Enligt Strålsäkerhetscentralen har kännedomen om förläggningsplatsen ökat avsevärt efter det att statsrådets principbeslut utfärdades. De undersökningar som gjorts av slutförvaringsanläggningens förläggningsplats och de långt in i framtiden utsträckande analyserna av hur platsen kommer att utvecklas är tillräckliga med tanke på byggnadstillståndet och de har inte avslöjat några sådana omständigheter som tyder på att den valda slutförvaringsplatsen inte skulle vara gynnsam med tanke på säkerheten på lång sikt. Den planerade förläggningsplatsen är ändamålsenlig med tanke på driftssäkerheten och säkerheten på lång sikt, och miljöskyddet har beaktats vid planeringen av verksamheten.

Miljömyndigheterna framför några påpekanden om uppföljningen av och rapporteringen om miljökonsekvenser samt om brister i uppdateringen. Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland konstaterar dessutom att projektet inte har några konsekvenser för Naturaområdet och att inget miljötillstånd behövs för genomförande av projektet.

Posiva har gjort en bedömning av projektets miljökonsekvenser i samband med det MKB-förfarande som genomförts åren 1998–1999. Ett internationellt samråd i enlighet med konventionen om miljökonsekvensbeskrivningar i ett gränsöverskridande sammanhang (Esbokonventionen, FördrS 67/1997) har genomförts vid det ovan nämnda tillfället.

I egenskap av en kontaktmyndighet som anges i MKB-lagen konstaterade handels- och industriministeriet i sitt utlåtande över projektets MKB-beskrivning den 5 november 1999 (1/815/98) att MKB-beskrivningen uppfyller kraven i MKB-lagen och -förfordningen samt de mål som uppställts i programmet för bedömning av projektets miljökonsekvenser. Ministeriet konstaterade vidare att till ansökan om tillstånd att uppföra anläggningen ska fogas en utredning som motsvarar MKB-beskrivningen och som uppdaterats enligt de aktuella förhållandena på Olkiluoto och den aktuella kunskapsnivån.

Statsrådet anser att miljöskyddet behörigen beaktats vid planeringen av verksamheten och att de krav som uppställts i principbeslutet har beaktats vid planeringen av projektet. Statsrådet anser dock att det är motiverat att det tillstånd som beviljas ska förenas med ett villkor om uppdatering av miljökonsekvenserna som även innehåller riskerna med transporter och frågan om återtagbarhet.

3) skyddsarrangemangen behörigen har beaktats vid planeringen av verksamheten;

Enligt ansökan baserar sig skyddsarrangemangen på kraven i statsrådets beslut. De detaljerade planerna jämte motiveringar har presenterats i det material som lämnats till Strålsäkerhetscentralen. Skyddsarrangemangen planeras så att de risker som orsakas av lagstridig verksamhet mot anläggningarna ska minimeras. Skyddsarrangemangen baserar sig på ett system med flera säkerhetszoner som omger varandra så att de anordningar som är viktiga ur säkerhetssynpunkt samt kärnämnen är särskilt väl skyddade och övervakningen av persontrafiken och varutransporterna är ordnad på ett effektivt sätt.

Enligt Strålsäkerhetscentralen har Posiva framlagt planer som är tillräckliga och adekvata i fråga om säkerhets- och skyddsarrangemangen förutsatt att säkerhetsreglementet har fastställts innan byggandet inleds och att detaljerna i säkerhetsarrangemangen under byggnadstiden har preciserats innan byggandet inleds.

Statsrådet konstaterar att skyddsarrangemangen behörigen beaktats vid planeringen av verksamheten och att Strålsäkerhetscentralen övervakar med stöd av 55 § i kärnenergilagen att arrangemangen i fråga blir genomförda.

4) för uppförande av kärnanläggningen har reserverats ett område i en detaljplan som utarbetats i enlighet med markanvändnings- och bygglagen, och sökanden har den besittningsrätt till området som verksamheten vid anläggningen förutsätter;

I ansökan åskådliggörs hur inkapslings- och slutförvaringsanläggningen samt slutförvaringsutrymmena ska placeras på Olkiluoto. Teollisuuden Voima Oyj (TVO) äger de områden som behövs för sökandens verksamhet ovan och under jord. Posiva har ingått ett långvarigt hyresavtal med TVO och enligt det står de av TVO ägda områdena på Olkiluoto i Euraåminne kommun till förfogande vid genomförandet av den planerade inkapslings- och slutförvaringsanläggningen samt slutförvaringsutrymmena.

I ansökningskonstateras att detaljplanen för Olkiluoto slutförvaringsområde har godkänts av kommunfullmäktige i Euraåminne år 2010. Detaljplanen har vunnit laga kraft.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Egentliga Finland fastställer i sitt utlåtande att det i den detaljplan som vunnit laga kraft den 5 maj 2011 reserverats områden och byggnadsrätt för byggnader och konstruktioner med tanke på inkapslings- och slutförvaringsanläggningen.

Statsrådet konstaterar att sökanden i sin besittning har ett område som inkapslings- och slutförvaringsanläggningens och slutförvaringsutrymmenas verksamhet förutsätter och den detaljplan för området som vunnit laga kraft möjliggör byggande av en inkapslings- och slutförvaringsanläggning samt slutförvaringsutrymmen.

5) sökanden förfogar över tillräckliga och behöriga metoder för ordnandet av kärnavfallshanteringen, däri inbegripet den slutliga förvaringen av avfallet och nedläggningen av kärnanläggningen;

I ansökan presenteras det drift- och avvecklingsavfall som uppkommer vid inkapslings- och slutförvaringsanläggningens drift och metoderna för organisering av avfallshanteringen för dessa. Dessutom presenteras nedläggningen av inkapslingsanläggningen.

Enligt Strålsäkerhetscentralen har Posiva framlagt förslag på arrangemang som är tillräckliga och ändamålsenliga i byggnadstillståndsskedet och planer för hantering och slutförvaring av kärnavfall som uppstår vid driften samt planer för nedläggning av anläggningen. Strålsäkerhetscentralen förutsätter att Posiva innan byggandet inleds framlägger preciserade, detaljerade planer för utrymmet för låg- och medelaktivt

avfall och en preciserad analys av samverkan mellan olika typer av avfall som ska placeras i slutförvaringsanläggningen i fråga.

Statsrådet konstaterar att de metoder för ordnandet av kärnavfallshanteringen som sökanden förfogar över, den slutliga förvaringen av avfallet och nedläggningen av kärnanläggningen är tillräckliga och behöriga.

6) sökandens planer för kärnbränsleförsörjningen är tillräckliga och behöriga;

I ansökan konstateras att Posiva tar hand om hanteringen och slutförvaringen av det använda kärnbränslet efter mellanlagringen.

Strålsäkerhetscentralen konstaterar att någon kärnbränsleförsörjning inte behöver ordnas för en kärnavfallsanläggning.

Statsrådet konstaterar att inkapslings- och slutförvaringsanläggningen byggs med tanke på slutförvaringen av använt kärnbränsle och att någon kärnbränsleförsörjning inte behöver ordnas för den.

7) sökandens arrangemang för den tillsyn i Finland och utomlands som avses i 63 § 1 mom. 3 punkten och som ankommer på Strålsäkerhetscentralen samt den tillsyn som avses i 63 § 1 mom. 4 punkten är tillräckliga;

I ansökan anförs att för att kraven i 63 § i kärnenergilagen ska kunna uppfyllas ska Posiva tillstålla Strålsäkerhetscentralen en separat utredning i samband med att ansökan om tillstånd att få uppföra anläggningen lämnas in.

Strålsäkerhetscentralen har genom sitt beslut godkänt den utredning av ordnandet av Strålsäkerhetscentralens övervakningsmöjligheter som Posiva lämnat i samband med ansökan om tillstånd att få uppföra anläggningen. Posiva har genomfört utbildningen av personal i fråga om de praktiska åtgärder som Strålsäkerhetscentralens övervakning förutsätter. Enligt Strålsäkerhetscentralen är Posivas arrangemang för genomförande av övervakningen tillräckliga och adekvata.

Statsrådet konstaterar att sökandens arrangemang i fråga om övervakningen enligt 63 § i kärnenergilagen är tillräckliga.

8) sökanden förfogar över behövlig sakkunskap;

Posiva förfogar över inte bara den sakkunskap som dess egen personal har utan också över sådan sakkunskap som de anställda hos dess ägare har, liksom också över sådan sakkunskap som kan fås genom bolagets utländska samarbetspartner och internationella nätverk. Posiva och dess underleverantörer har samlat erfarenhet av de krav och förfaranden som gäller byggandet av en kärnanläggning i samband med byggandet av ONKALO.

Strålsäkerhetscentralen har bedömt kompetensen hos Posivas personal och den utomstående sakkunskap som står till förfogande för Posiva på basis av kontroller. Utgående från dessa konstaterar Strålsäkerhetscentralen att Posiva förfogar över tillräcklig och omfattande sakkunskap om byggandet av en kärnavfallsanläggning.

Statsrådet konstaterar att sökanden förfogar över behövlig sakkunskap.

9) sökandens ekonomiska möjligheter att genomföra projektet och bedriva verksamheten är tillräckliga;

För Posivas ekonomiska verksamhetsförutsättningar svarar dess ägare, Teollisuuden Voima Oyj (TVO) och Fortum Power and Heat Oy (Fortum), vilka är kärnavfallshanteringsskyldiga. TVO är avfallshanteringsskyldig i fråga om det använda kärnbränsle som uppkommer vid kärnkraftverket i Olkiluoto och svarar för kostnaderna för det. På motsvarande sätt är Fortum avfallshanteringsskyldig i fråga om det använda kärnbränsle som uppkommer vid kärnkraftverket i Lovisa och svarar för kostnaderna för det. Posiva blir avfallshanteringsskyldig i fråga om inkapslings- och slutförvaringsanläggningens drift- och avvecklingsavfall. Beredskapen för fullgörandet av ovan nämnda skyldigheter ingår i TVO:s och Fortums ansvarsbelopp för kärnavfallshanteringen.

Enligt Strålsäkerhetscentralen är Posivas arrangemang tillräckliga och adekvata.

Statsrådet anser att sökandens ekonomiska möjligheter att genomföra projektet och bedriva verksamhet är tillräckliga.

10) sökanden även i övrigt bedöms ha förutsättningar att bedriva verksamheten på ett säkert sätt och i enlighet med Finlands internationella avtalsförpliktelser;

Enligt ansökan upprättas i skedet för idrifttagning en plan för beredskapsarrangemang med tanke på olyckssituationer samt reserveras sådan strålningsmättnings-, kommunikations- och larmutrustning som behövs för ändamålet. Personalen utbildas med tanke på beredskapssituationer.

Inrikesministeriets räddningsavdelning anser det viktigt att ett intensivt samarbete bedrivs mellan det lokala räddningsväsendet, de parter som deltar i räddningsväsendet och de som genomför projektet, eftersom anläggningens särdrag, såsom det underjordiska läget och de farliga ämnena, gör att förhållandena för räddningsväsendets arbete är exceptionella.

Statsrådet anser att det inte har framkommit några sådana omständigheter som skulle ifrågasätta sökandens förutsättningar att bedriva säker verksamhet. Statsrådet konstaterar dessutom att inkapslings- och slutförvaringsanläggningen samt slutförvaringsutrymmena också till övriga delar kan skötas på ett sätt som gör att förpliktelserna i de internationella avtal som är bindande för Finland blir fullgjorda.

Den planerade kärnanläggningen även i övrigt motsvarar de i 5-7 § stadgade principerna.

Byggandet av en inkapslings- och slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle samt byggandet av slutförvaringsutrymmen för det kärnavfall som uppstår vid driften av anläggningarna utgör ett led i en ansvarsfull och säker hantering av sådant kärnavfall som uppkommer i Finland. Det är förenligt med samhällets helhetsintresse att slutförvaringsutrymmen byggs endast för högst den mängd använt kärnbränsle som uppkommit i Finland, som de behov som uppskattats utgående från de driftstillstånd

för kärnkraftverk som gäller vid tidpunkten i fråga förutsätter, samtidigt med beaktande av principbesluten om inkapslings- och slutförvaringsanläggningen.

I de myndighetsutlåtanden som arbets- och näringsministeriet begärt har det inte framförts att projektet skulle strida mot samhällets helhetsintresse. I några enskilda utlåtanden däremot har det antingen direkt uppgetts att åsiktslämnaren motsätter sig projektet eller man har kommit med uttalanden av vilka man dra den slutsatsen att skribenten anser att projektet strider mot samhällets helhetsintresse. Av uttalandena framgår det dock inte några sådana betydelsefulla omständigheter som statsrådet eller riksdagen inte skulle haft kännedom om när principbesluten utfärdades.

Enligt Strålsäkerhetscentralens utlåtande uppfylls kriterierna för beviljande av tillstånd att uppföra anläggningen enligt 18 och 19 § i kärnenergilagen och att de principer som anges i 5–7 § i kärnenergilagen har iakttagits. Den inkapslings- och slutförvaringsanläggning för använt kärnbränsle som Posiva föreslår kan byggas så att den är säker.

På grundval av det ovanstående konstaterar statsrådet att villkoren för beviljande av tillstånd att få uppföra anläggningen har uppfyllts.

Motivering till tidsfristen för inledande av byggandet av kärnanläggningen

Med beaktande av sökandens beredskap att inleda byggnadsarbetena, vilket framgår av sökandens tilläggsutredning av 11.8.2015 och kompletteringen av 28.10.2015, anser statsrådet att det är motiverat att byggandet av inkapslingsanläggningen och slutförvaringsanläggningen inleds utan dröjsmål. Tidsfristen ska å andra sidan inte fastställas att vara så kort att den skulle begränsa sökandens möjligheter att tidsmässigt förlägga byggandet av anläggningen vid en tidpunkt som ur sökandens synvinkel är den mest gynnsamma.

Beslutets ikraftträdande och verkställigheten av beslutet

Statsrådet konstaterar att beslutet kan verkställas med stöd av 31 § 2 mom. i förvaltningsprocesslagen (586/1996), om ett allmänt intresse kräver att verkställigheten av beslutet inte uppskjuts.

Statsrådet anser att det är förenligt med det allmänna intresset att projektet genomförs utan onödigt dröjsmål. Vid genomförandet av projektet iakttas statsrådets principbeslut av 1983 om målen för kärnavfallshanteringens forsknings-, utrednings- och planeringsarbete. I det fastställs målen med och tidtabellerna för slutförvaringen och det kompletterades i fråga om tidpunkten för inlämning av ansökan om tillstånd att uppföra anläggningen genom handels- och industriministeriets beslut år 2003.

Sökande av ändring

Den som är missnöjd med beslutet får söka ändring i det genom skriftliga besvär hos högsta förvaltningsdomstolen. Ändring i detta beslut får sökas av den som beslutet avser eller vars rätt, skyldighet eller fördel direkt påverkas av beslutet. Ändring får

sökas på den grunden att beslutet är lagstridigt. Besvärsskriften ska inlämnas på högsta förvaltningsdomstolens registratorskontor inom den tid som anges i besvär-anvisningen. Besvär-anvisning bifogas.

Avgift

För detta beslut har en avgift på 58 900 euro tagits ut av Posiva Oy i enlighet med statsrådets förordning om avgifter för statsrådets beslut som sammanhänger med övervakningen av användningen av kärnenergi (1474/2001).

Helsingfors den 12 november 2015

Näringsminister Olli Rehn

Konsultativ tjänsteman Jaana Avolahti